

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8129 Dep
0032 OSLO

Melding om vedtak

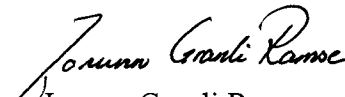
Deres ref./deres dato: / **Vår ref.:** 2010/1387/JORA **Arkivkode:** 010 **Dato:** 27.08.2010

Forslag til endringer i valgloven - høring.

Fet Valgstyre behandlet saken i møte 23.08.2010, sak 2/10.

Samlet saksprotokoll m/høringsuttalelse (vedtak) vedlegges.

Med hilsen

Jorunn Granli Ramse
Valgstyresekretær

Kopi til:

Fremskrittspartiet	v/leder Arild O. Mossing, Furusetveien 14, Åkrene	2000	Lillestrøm
Kristelig Folkeparti	v/leder Arve Borud, Sandsmoen 28	1903	Gan
Høyre	v/leder Hallstein Flesland, Hølandsveien 355	1903	Gan
Senterpartiet	v/leder Jon Røine, Jahrenveien 63,	1900	Fetsund
Sosialistisk Venstreparti	v/leder Kåre Steinsland, Nordlia 36	1900	Fetsund
Arbeiderpartiet	v/leder Mette Scharning, Balnesveien 27	1900	Fetsund
Venstre	v/leder Tine Jahren, Riddersvingen 16 B,	1900	Fetsund
Valgstyresekretær			
Jorunn Granli Ramse			
Utvalgssekretær			
Runhild B. Soelberg			

Postadresse: Postboks 100 1901 Fetsund	Besøksadresse: Rådhuset, Kirkeveien 85	Organisasjonsnr.: Internett: E-post:	964 949 115 www.fet.kommune.no postmottak@fet.kommune.no	Telefon: 63 88 61 00 Dir. tlf: 63 88 62 88 Telefaks: 63 88 44 05
---	---	---	--	---

Fet kommune

Sammen skaper vi trivsel og utvikling

Arkivsak: 2010/1387-0

Arkiv: 010

Dato: 03.08.2010

SAMLET SAKSPROTOKOLL

Saksbehandler: Jorunn Granli Ramse

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
2/10	Valgstyret	23.08.2010

Forslag til endringer i valgloven - høring.

Rådmannens innstilling :

1.
Fet kommune slutter seg departementets forslag til endringer i valgloven og valgforskriften som beskrevet i høringsnotatet.
2.
Fet kommune ønsker at listekandidater fortsatt kan velges som stemmestyremedlemmer, stemmemottakere og valgfunksjonærer.

Saksprotokoll i Valgstyret - 23.08.2010

Valgstyrets behandling:

Repr. Ronny Røste (FrP) foreslo:

”Tidspunktet for seneste innlevering av listeforslag samt tilbakekalling av listeforslag settes til kl. 16:00.”

Ved alternativ votering over rådmannens innstilling pkt. 1 vedr. frist for innlevering og tilbakekalling av listeforslag (kl. 12:00) og forslaget fra repr. Ronny Røste, ble rådmannens innstilling vedtatt med 4 stemmer.

3 stemte for R. Røstes forslag.

Stemmene for R. Røstes forslag fordelte seg slik:

FrP-2, H-1.

Rådmannens innstilling pkt. 1 for øvrig ble enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling pkt. 2 ble enstemmig vedtatt.

Valgstyrets vedtak:

1.

Fet kommune slutter seg departementets forslag til endringer i valgloven og valgforskriften som beskrevet i høringsnotatet.

2.

Fet kommune ønsker at listekandidater fortsatt kan velges som stemmestyremedlemmer, stemmemottakere og valgfunksjonærer.

Vedlegg:

1. Utdrag fra høringsnotatet – Bør listekandidater utelukkes fra valg til stemmestyre og valgstyre?

Dokumenter som ligger på saken :

1. Kommunal- og regionaldepartementet - høringsbrev m/høringsnotat datert 31.05.2010

Bakgrunn for saken :

Med bl.a. bakgrunn i evaluering av Stortingsvalget i 2009 har Kommunal- og regionaldepartementet utarbeidet et høringsforslag til endringer av valgloven og valgforskriften.

Departementet ber videre om kommunenes synspunkter og innspill på hvorvidt valgloven bør endres med hensyn til valgbarhet for listekandidater som medlemmer av stemmestyrene, stemmemottakere og valgfunksjonærer.

De foreslåtte konkrete endringsforslagene til valgloven og valgforskriften synes logiske og er i en viss grad allerede ivaretatt av Fet kommune.

Valgstyret bør imidlertid gi en uttalelse til mulig forslag om å utelukke listekandidater til valg til stemmestyre samt oppnevning som stemmemottakere og valgfunksjonærer.

Saksutredning :**De konkrete foreslåtte endringene i valgloven er som følger:**

1. **Forslag om at en kandidat kan be seg fritatt fra å stå på valgliste ved kommunestyre- og fylkestingsvalg dersom vedkommende legger fram erklæring om at han/hun ikke sympatiserer med valglisten.**

Departementets vurderinger:

Departementet har vurdert ombudsplikten i vår valgordning opp mot FN's konvensjon om sivile og politiske rettigheter hvor det fastsettes at ingen skal tvinges til å være medlem av et politisk parti eller en politisk gruppe som vedkommende selv ikke har valgt.

Nåværende valgordning kan støte an mot FN-konvensjonen og også den europeiske menneskerettighetserklæringen i to relasjoner:

- Plikten til å stille til valg (og å måtte motta valg) mot sin vilje
- Retten til å kreve seg fritatt fra å stå på en valgliste dersom man er medlem av et politisk parti som ikke står bak listeforslaget.
Dette innebærer at man kan bli nødt til å melde seg inn i et parti, selv om man ikke ønsker dette.

Det foreslås derfor en ny fritaksgrunn, som gir adgang for en kandidat til å kreve seg strøket fra et listeforslag man ikke kan gi sin støtte til, uten at man skal være tvunget til å melde seg inn i et parti. Departementet foreslår at dette gjøres ved at kandidaten legger fram en erklæring overfor valgmyndighetene om at vedkommende ikke kan stille som kandidat fordi vedkommendes politiske synspunkt eller overbevisning er i strid med det syn valglisten representerer.

Forslag til lovendring gjelder i denne omgang kun ved Kommunestyre- og fylkestingsvalg.

En tilsvarende endring gjeldende også for Stortingsvalg krever Grunnlovsendring.

Kommentar:

Forslaget synes rimelig og vil bedre sikre at personer som velges inn i kommunestyret og fylkestinget faktisk ønsker dette.

2. Forslag om at tidspunktet for innlevering av listeforslag settes til kl. 12:00 den 31. mars og tidspunktet for tilbakekalling av listeforslag settes til kl. 12:00 den 20. april.

Departementets vurderinger:

Gjeldende lov sier ingenting om klokkeslett for innlevering eller tilbakekallelse av listeforslag. Når klokkeslett ikke er angitt betyr dette at fristen er kl. 24:00.

Dette ansees som uheldig da dette er utenfor arbeidstid og det kan oppstå spørsmål om fristen er overholdt da det ikke kan dokumenteres eksakt tidspunkt for når listeforslaget er innlevert (f.eks. lagt i kommunens postkasse).

Departementet ønsker ikke å pålegge kommunen å innføre en vaktordning fram til kl. 24:00, men foreslår isteden å sette fristen til kl. 12:00.

Det foreslås videre at lørdag likestilles med helligdag ved beregning av frister.

Valgloven har ikke tatt høyde for at det er lørdagsfri i alle kommuner. Dersom for eksempel 31. mars faller på en lørdag er kommunen etter gjeldene lov forpliktet til å opprette en beredskapsordning fram til kl. 24:00 denne dagen.

Lovendringen medfører at alle frister i valgloven beregnes fra første hverdag etter angjeldende dato.

Kommentar:

Problemstillingen har så vidt vites ikke vært aktuell i Fet kommune da alle listeforslagene har vært levert senest i løpet av arbeidstiden 31. mars.

Problemstillingen er imidlertid aktuell, og en lovendring på dette punktet vil sikre at uklarheter rundt innleverings-/tilbakekallelsestidspunkter unngås.

3. Forslag om at folkeregistermyndigheten pålegges å lage et "foreløpig manntall" pr. 1. april i valgåret.

Departementets vurderinger:

Skjæringsdatoen for manntallet er 30. juni i valgåret.

Kommunene og fylkeskommunene har imidlertid behov for tilgang til et "foreløpig manntall" fra ca. 1. april i valgåret for å kunne kontrollere foreslåtte kandidater i forhold til valgbarhet samt at underskriverne har stemmerett ved valget.

Det er imidlertid ikke hjemmel i valgloven for å pålegge Skattedirektoratet å etablere et "foreløpig manntall". Etter gjeldende lovgivning eksisterer det ikke et manntall på dette tidspunktet. Kommunene har tidligere fått tilgang til nødvendige data fra privat dataleverandør.

Departementet planlegger å innføre et statlig valgdatasystem for alle kommunene. Dette vil innebære at det da også etableres et permanent manntall. Innføringen av dette er enda ikke klart og det er derfor behov for en midlertidig løsning for å sikre at kommunene får tilgang til de manntallsopplysningene de har behov for før skjæringsdato.

Departementet foreslår derfor å pålegge folkeregistermyndigheten å stille til disposisjon for valgmyndighetene et uttrekk av folkeregisteret basert på stemmerettsvilkårene pr. 1. april i valgåret.

Kommentar:

Med bakgrunn i kommunens erfaringer med problemer som oppsto i forhold til "midlertidig manntall" ved Kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2007 vil det være en stor forbedring at folkeregistermyndighetens plikt til å stille et "midlertidig manntall" til disposisjon for valgmyndighetene hjemles i valgloven.

**4. Forslag om krav til forsegling av urner på valgdagen.
Dagens krav i valgforskriften til forsegling av valgurner ved forhåndsstemmegivningen foreslås fastsatt i lov.**

Departementets vurderinger:

I Norge har det aldri vært et lovfestet krav om at urner skal være forseglet på valgdagen. Ved forhåndsstemmegivningen er det fastsatt i forskrift at stemmeurnene skal være forseglet

Etter anbefaling fra OSSE's valgobservatører foreslås at valgloven endres slik at det blir lovbestemt at valgurner som benyttes ved forhåndsstemmegivningen og på valgdagen skal forsegles.

Kommentar:

Alle valgurner som Fet kommune har benyttet ved forhåndsstemmegivningen og på valgdagen har vært forseglet.

Forslag til endring i valgforskriften:

- Kvittering ved mottak av valgmateriell.

Departementets vurderinger:

Departementet mener det kan være behov for å etablere en ordning som gjør det mulig å kontrollere hva som er blitt overlevert av valgmateriell fra en instans til en annen. En slik kontrollordning kan gjennomføres ved at man innfører et krav om dokumentasjon i form av kvittering.

Departementet forslår at det tas inn et nytt fjerde ledd i valgforskriftens § 34 om kvittering for mottatt valgmateriell.

Departementet vil utarbeide et skjema som skal brukes ved overlevering av materialet, og som skal legges til grunn for kvitteringen.

Kommentar:

Ved overlevering av valgmateriell til Akershus fylkeskommune (Fylkestingsvalg og Stortingsvalg) har det alltid vært benyttet et skjema der det både kvitteres for levering (kommunen) og mottak (fylkeskommunen).

Internt i kommunen har mottaket av forseglede pakker og benyttede urner vært registrert med antall pr. krets.

Det har ikke på annen måte vært kvittert verken for levering (stemmestyrets leder) eller mottak (leder av valgstyret/valgstyresekretær).

En kvitteringsrutine som skisseres av departementet vil bli innført f.o.m. Kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2011.

Bør listekandidater utelukkes fra valg til stemmestyre og valgstyret?

Utdrag fra høringsnotatet vedlegges som **vedlegg 1**.

Departementet ber om kommunenes innspill i forhold til om listekandidater skal utelukkes fra å kunne velges inn i stemmestyrene, oppnevnes som stemmemottakere og også å fungere som valgfunksjonærer under valgavviklingen.

Praksis i Fet kommune har i lang tid vært å oppnevne det sittende kommunestyrets representanter og vararepresentanter som medlemmer av stemmestyrene.

Stemmestyrets medlemmer fungerer som stemmemottakere på valgdagen. Som

stemmemottakere ved forhåndsstemmegivningen oppnevnes et antall kommunalt ansatte.

Valgfunksjonærer benyttes for øvrig i liten grad – i praksis kun ved ekstra innkalling av personell til valglokalene dersom der meldes mange forfall blant stemmestyrene medlemmer.

Stemmestyrene er så langt det lar seg gjøre tverrpolitisk sammensatt på lik linje med sammensetningen i valgstyret (formannskapet). I og med at det er kommunestyrets representanter og vararepresentanter som oppnevnes som medlemmer av stemmestyrene vil de største partiene ha flere medlemmer i stemmestyrene enn de mindre partiene. Ved kommunevalg vil naturlig nok noen av stemmestyrenes medlemmer være listekandidater da flere stiller til gjenvalg. Det kan også forekomme at enkelte er listekandidat ved fylkestingsvalget. Ved Stortingsvalg vil dette være en unntaksvis problemstilling.

Ved opplæringen av stemmestyrenes ledere og nestledere foran hvert valg blir det presisert viktigheten av at stemmestyre og valgfunksjonærer opptrer upartisk og nøytralt i forhold til avviklingen av valget. Jakkemerker og lignende med partinavn eller partisymboler er ikke tillatt. Påstanden om at stemmestyremedlemmer som er listekandidater kan være mer aktive påvirkere enn andre velgere kan ikke være avgjørende for utelukkelse. Det samme kan i så fall være tilfelle for gamle "politiske travere" som gir seg etter et langt politisk liv. Disse vil naturlig nok være interessert i at deres parti gjør det godt ved valget. Dessuten vil enhver innbygger som evt. oppnevnes som stemmestyremedlem og som stemmer ved valgene ha sin egen politiske oppfatning. Det er ingen grunn til å tro at disse påvirker mindre enn andre dersom problemstillingen settes på spissen. Disse vil til og med kanskje vær mindre bevisste på sin nøytrale rolle i en slik setting da de ikke vil inneha den samme erfaring, kunnskap og opplæring som "gamle" stemmestyremedlemmer som har innehatt rollen gjennom flere valg.

Vi er ikke kjent med at det har vært stilt spørsmål ved stemmestyremedlemmenes opptreden under valgavviklingen i Fet kommune. Kommunen har et velfungerende stemmestyrekorps der enkelte har lang erfaring og kompetanse i gjennomføring av valg ute på valglokalene.

Det vil for en liten kommune være meget uheldig dersom den valgkompetansen som er opparbeidet til dels vil falle bort dersom listekandidater utelukkes fra valg til stemmestyrene. Dette vil kreve en helt annen opplæringsprosess foran hvert valg som det vil bli vanskelig å gjennomføre med de administrative ressursene kommunen har avsatt til valggjennomføringen.

En endring av loven som utelukker listekandidater fra valg til stemmestyrene vil også skape problemer med hensyn til å skaffe nok personell til gjennomføringen av valgene. Kommunestyrets medlemmer og varamedlemmer er i dag i stor grad kjent med at vervet som stemmestyremedlem følger vervet som kommunestyremedlem/varamedlem.

Dersom vilkårlige stemmeberettigede oppnevnes som stemmemottakere i to dager uten at de er forberedt på og spesielt interessert i dette er det grunn til å tro at fritakssøknadene vil bli mange og man risikerer at altfor få oppnevnte stemmestyremedlemmer faktisk møter opp.

Med bakgrunn i ovenstående ønsker Fet kommune at listekandidater fortsatt kan velges som stemmestyremedlemmer, stemmemottakere og valgfunksjonærer.

RÅDMANNEN I FET

Lars Ole Saugnes
(sign)

9 Bør listekandidater utelukkes fra valg til stemmestyre og valgstyre?

9.1 Problemstilling

I dette kapitlet drøfter departementet om det bør innføres begrensninger i listekandidaters adgang til å delta i forberedelsene og gjennomføringen av valg. Bakgrunnen er bl.a. OSSE-rapporten og dens vurderinger, når det gjelder kandidatenes adgang til å sitte i valgstyre og stemmestyre. Departementet vil særlig vurdere om det er behov for å sette begrensninger når det gjelder listekandidatenes muligheter til å ha direkte kontakt med velgerne i forbindelse med stemmegivningen.

9.2 Gjeldende rett

Valgloven § 4-1 fastsetter at det i hver kommune skal være et valgstyre som velges av kommunestyret selv. Valgstyrets oppgaver er å forberede og gjennomføre valgene på kommunalt nivå, i tråd med valgloven og valgforskriften.

Dersom det foregår stemmegivning på flere steder i kommunen, skal et stemmestyre med minst tre medlemmer administrere stemmegivningen på hvert sted., jf. valgloven § 4-2. Stemmestyrene oppnevnes av kommunestyret, eller av valgstyret, etter delegering fra kommunestyret.

Valgstyret og stemmestyrene er nemnder i kommunelovens forstand. Reglene om valgbarhet til nemnder er nedfelt i kommuneloven § 14. Hovedregelen er at alle som har stemmerett til kommunestyrevalg og fylkestingsvalg, er valgbare. Unntak gjelder for visse grupper, for eksempel ansatte i visse kommunale og fylkeskommunale stillinger. Personer som ikke har nådd stemmerettsalderen, kan velges, men har ikke plikt til å ta imot valg, jf. kommuneloven § 14 nr. 1 bokstav a siste punktum.

Det er ikke noe forbud i loven mot å velge kandidater som stiller til valg, eller andre aktive politikere til stemmestyrene eller valgstyrene.

9.3 OSSE-rapporten

OSSE tar i sin rapport opp spørsmålet om det er grunn til å vurdere listekandidaters valgbarhet nærmere. De skriver følgende:

”OSSE/ODIHRs valgobservatører ble opplyst om flere tilfeller hvor kandidater har vært medlemmer i stemmestyret eller valgstyret, hvilket er tillatt etter loven. Ingen klager ble rettet mot disse personenes opptreden, men det kan oppstå eventuelle interessekonflikter under prosessadministreringen når de er kandidater i valget.

Valgkandidater bør ikke kunne delta i stemmestyrene og valgstyrene. Slik hindrer man faktiske eller opplevde interessekonflikter, eller situasjoner som kan oppfattes som interessekonflikter.”

9.4 Tidligere vurderinger

Ved valget i 2007 ble det satt fram påstander om at det i noen tilfelle skjedde aktiv påvirkning fra aktive politikere og listekandidater overfor velgerne inne i valglokalene. På denne bakgrunn tok departementet opp spørsmålet om det burde innføres restriksjoner mot at politikere – eller eventuelt bare listekandidater – sitter i stemmestyrene eller fungerer som valgfunksjonærer.

Departementet drøftet dette spørsmålet i et høringsnotat som ble sendt ut til bl.a. kommunene i juni 2008. På grunnlag av høringsuttalelsene til dette notatet – og en evalueringsrapport innhentet etter valget i 2007 – konkluderte departementet med følgende i Ot.prp. nr. 32 (2008 – 2009):

”Departementet meiner at både evalueringa etter valet og høyringa viser at det ikkje er noko sterkt ønske om lovreglar som avgrensar valførleiken til røystestyre for listekandidatar og andre politikarar. Det vil derfor ikkje bli fremja noko forslag om slike reglar.

Departementet vil likevel presisere at det er viktig at kommunane organiserer valavviklinga slik at det ikkje kan reisast tvil om alt går føre seg i samsvar med regelverket. Departementet vil oppmode kommunane til å vurdere særskilt om listekandidatar skal gjere teneste som medlemmer i røystestyra eller som valgfunksjonærer. Det er viktig at listekandidatar og andre politikarar ikkje får slike roller at det kan stillast spørsmål om det skjer utilbørleg påverknad av veljarane.”

Etter stortingsvalget 2009 ble kommunene spurt om hvordan stemmestyremedlemmer ble rekruttert. Av de kommunene som svarte opplyste 42,4 prosent at de rekrutterte fra de politiske partiene, mens 31,8 prosent svarte at de oppnevnte representanter fra partiene og kommunalt ansatte.

9.5 Departementets vurderinger

Departementet viser til at spørsmålet om eventuelle begrensninger i kretsen av valgbare til stemmestyrene ble vurdert så sent som etter valget i 2007. Det ble da ikke foreslått lovendringer. Departementet oppfordret imidlertid kommunene til å tenke prinsipielt når det gjaldt sammensetning av stemmestyre, og at de burde være bevisst på at det kan oppstå særlige problemer dersom listekandidater ble valgt.

Departementet finner likevel at det kan være behov for å vurdere begrensninger når det gjelder hvem som kan velges som medlemmer av stemmestyrene. Stemmestyrene har – gjennom sine funksjoner i stemmelokalene – nær kontakt med velgerne. Det kan virke prinsipielt uheldig om politikere som selv stiller til valg, skal kunne ha mulighet til å øve påvirkning på velgerne. Selv om spørsmålet reises fra tid til annen, er det ikke påvist at utilbørlig påvirkning av velgerne forekommer i noen særlig utstrekning. Selve muligheten for – eller mistanken om – slik påvirkning kan imidlertid bidra til å skape negative holdninger til valgordningen. Vi viser til at enkelte velgere stiller spørsmål ved ordningen. Vi viser også til de prinsipielle innvendingene som framkommer i rapporten fra OSSE.

Det er viktig at de som har ansvaret for gjennomføring av valget opptrer upartisk. Det er også viktig at regelverket er utformet på en slik måte at det sikrer upartiskhet, samtidig som det gir velgerne sikkerhet for at dette er tilfelle.

Det er et grunnleggende prinsipp i vår valgordning og vårt kommunale system at færrest mulig skal være utelukket fra valg til folkevalgte organer. Eventuelle begrensninger når det gjelder valgbarhet til de organer som administrerer valgene bør derfor ikke settes videre enn

det som anses nødvendig. Etter departementets syn er det naturlig å vurdere valgbarhetsbegrensninger i flere relasjoner:

Bør listekandidater og andre politikere likestilles med hensyn til valgbarhet?

Bør det være samme regler med hensyn til valgbarhet til valgstyret og stemmestyre?

Valgstyret har det overordnede ansvaret når det gjelder valgavviklingen på kommunalt nivå. Det skal godkjenne lister til kommunestyrevalg. Det har ansvaret for prøving og opptelling av stemmesedler og for valgoppgjøret ved kommunestyrevalg. Dette er viktige beslutninger vedrørende gjennomføringen av valget. Det kan stilles spørsmål ved om dette er forhold som kunne tale for at listekandidater burde være utelukket fra å sitte i valgstyret. Departementet mener likevel at det for valgstyremedlemmer er hensyn som taler mot en slik begrensning i valgbarheten. Valgstyrets medlemmer har – i motsetning til stemmestyrene – ikke direkte kontakt med velgerne i valglokalene. Mulighetene for utilbørlig påvirkning er derfor ikke til stede i samme grad. Valgstyrene er tverrpolitisk sammensatt. Ett parti vil ikke ha monopol på plassene i valgstyret. Alle møter i valgstyret holdes for øvrig for åpne dører, slik at offentligheten har mulighet til å kontrollere hva som foregår. Departementet mener derfor det ikke bør gjøres begrensninger når det gjelder hvem som er valgbare til valgstyrene. Departementet mener at begrensninger i valgbarhet bør bygge på kriterier som er objektive og konstaterbare. Et slikt kriterium kan være det forhold at man er kandidat på en valgliste. Å stille opp vilkår som medlemskap i et politisk parti eller politisk aktivitet generelt som valgbarhetsbegrensninger, vil som nevnt være uheldig, både prinsipielt og av praktiske grunner. Når det gjelder listekandidater – i motsetning til andre politisk aktive – kan det anføres at disse vil ha en mer personlig interesse i valgfallet, og dermed kunne komme til å benytte seg av eventuelle muligheter til å påvirke velgerne på en utilbørlig måte. En ulempe ved å begrense valgbarheten for listekandidater, er knyttet til den praktiske gjennomføringen av valgene. Spørsmålet er om dette vil medføre problemer for kommunene med hensyn til å skaffe nok personell til gjennomføringen? Det følger av valgloven § 8-2 første ledd bokstav a) at valgstyret oppnevner stemmemottakere til å ta imot forhåndsstemmer. Bestemmelsen er generell, og har ingen formelle begrensninger når det gjelder hvem som kan oppnevnes. Valgloven har i dag ikke bestemmelser som regulerer hvem som kan oppnevnes som valgfunksjonærer. Som for medlemskap i stemmestyre kan det også her reises spørsmål ved tilstrekkelig upartiskhet for listekandidater som tjenestegjør som stemmemottakere. Det gjelder både for stemmegivningen på valgdagen og for forhåndsstemmegivningen. Det er vanlig at kommunene utpeker valgfunksjonærer som skal assistere valgstyret og stemmestyrene med forberedelsene og gjennomføringen av valgene. Blant de oppgaver som tillegges valgfunksjonærene kan nevnes å motta stemmer på valginget, å rettlede velgerne og å assistere velgere som har behov for assistanse i forbindelse med stemmegivningen. Dersom det innføres et forbud mot å velge listekandidater inn i stemmestyrene eller å tjenestegjøre som stemmemottakere, kan det argumenteres med at listekandidater heller ikke bør ha andre oppgaver som medfører kontakt med velgerne under selve stemmegivningen.

9.5.1 Departementets konklusjon

Det at listekandidater eller andre politikere sitter i stemmestyrene har lange tradisjoner hos oss. Dersom listekandidater skal utelukkes fra verv som stemmestyremedlem eller fra å tjenestegjøre som valgfunksjonærer eller stemmemottakere er det et spørsmål om og eventuelt hvordan dette vil påvirke gjennomføringen av valget rent praktisk. Enkelte kommuner har tidligere signalisert at det er problemer med å skaffe folk til de nevnte posisjoner. Samtidig er det viktig å se de prinsipielle innvendingene mot at listekandidater har oppgaver under selve stemmegivningen.

For å unngå praktiske problemer med gjennomføringen av valg, er det også viktig å tenke nytt og for eksempel invitere befolkningen til å delta som vakter og funksjonærer i valglokalene. Slik deltakelse kan bidra til økt engasjement og interesse rundt valget.

Før departementet tar stilling til om det bør gjøres endringer, ber vi om innspill fra kommunene på spørsmålet om å begrense valgbarheten for listekandidater, både når det gjelder som medlemmer til stemmestyrene og som valgfunksjonærer eller stemmemottakere. Dersom det skal fastsettes regler som begrenser listekandidaters valgbarhet og mulighet til å tjenestegjøre som stemmemottakere og valgfunksjonærer, må det gjøres endringer i flere bestemmelser i valgloven. I tillegg til § 4-2 om oppnevning av stemmestyre, er det i tilfelle aktuelt å gi en ny bestemmelse både i kapittel 8 og 9 for som begrenser listekandidaters mulighet til å tjenestegjøre som stemmemottaker og valgfunksjonær.